

**WOJEWÓDZKI KONKURS PRZEDMIOTOWY
DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH
WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO
W ROKU SZKOLNYM 2015/2016**

KURATORIUM
OŚWIATY
w Katowicach

JĘZYK POLSKI

Informacje dla ucznia

1. Na stronie tytułowej arkusza w wyznaczonym miejscu wpisz swój kod ustalony przez komisję.
2. Sprawdź, czy arkusz konkursowy zawiera 10 stron (zadania 1.– 22.).
3. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.
4. Rozwiązania zapisuj długopisem lub piórem.
5. W zadaniach zamkniętych podane są cztery odpowiedzi: A, B, C, D. Wybierz tylko jedną odpowiedź i zaznacz ją znakiem „X” **bezpośrednio na arkuszu**.
6. Staraj się nie popełniać błędów przy zaznaczaniu odpowiedzi, ale jeśli się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem ⊗ i zaznacz inną odpowiedź znakiem „X”.
7. Instrukcje do innych typów zadań (**prawda – fałsz, na dobieranie**) znajdziesz w poleceniach do nich.
8. Rozwiązania zadań otwartych zapisz czytelnie w wyznaczonych miejscach. Pomyłki przekreślaj.
9. Przygotowując odpowiedzi na pytania, możesz skorzystać z miejsc opatrzonych napisem *Brudnopis*. Zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane i oceniane.
10. W trakcie pisania nie używaj korektora.

KOD UCZNIWA

--	--	--

Etap: rejonowy

**Czas pracy:
90 minut**

WYPEŁNIA KOMISJA KONKURSOWA

Nr zadania	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	Razem
Liczba punktów możliwych do zdobycia	1	1	1	2	2	3	2	2	3	1	2	1	1	2	5	2	2	1	2	3	2	9	50
Liczba punktów uzyskanych przez uczestnika konkursu																							

Liczba punktów umożliwiająca kwalifikację do kolejnego etapu: 42

Podpisy członków komisji :

1. Przewodniczący – .....
2. Członek komisji sprawdzający pracę – .....
3. Członek komisji weryfikujący pracę – .....

Zadania od 1. do 11. odnoszą się do poniższego fragmentu oraz całości książki Anety Cierechowicz *Zegarki pana Słowackiego*.

Starsza pani modliła się jak co dnia. Od czasu do czasu przenosiła wzrok z jednego malowidła na drugie, z jednego aniołka na drugiego. [...] Nagle coś załomotało. Kobieta wzdrygnęła się i rozejrzała. Remont niedawno się zakończył, ale może coś jeszcze wykańczano. Robotników jednak nie było nigdzie widać. Hałas nasilił się. [...]

Kobieta chwyciła się obiema rękoma za klatkę piersiową i najpierw powoli, a potem coraz szybciej podążyła ku wyjściu. [...]

Gdy opuściła kościół, jej pierwszą myślą była ucieczka. Po paru krokach jednak zatrzymała się i zawróciła. „Trzeba ostrzec proboszcza” – pomyślała. Szybko podreptała do drzwi probostwa [...]. Stała w nich kucharka.

– Niech pani powie proboszczowi, że coś strasznego dzieje się w kościele! [...] Łomot potworny z krypty ze zmarłymi! [...]

Duchowny [...] skierował się do fary, aby sprawdzić wiarygodność ostrzeżenia. Ledwo wszedł do przedsionka, już wiedział, że nie było prawdziwe. Hałasu nie było. Panowała cudowna cisza. [...] Proboszcz postanowił zrobić dwie rzeczy: po pierwsze sprawdzić, czy kłapa prowadząca do krypty jest w porządku [...], a potem pomodlić się. W intencji parafian i... staruszek z oryginalnym poczuciem humoru. [...] Oddalił się w stronę ołtarza, gdy nagle rozległo się straszliwe łomotanie. Proboszcz drżącymi rękami wyciągnął pęk kluczy. [...] Kłapa drgnęła. [...] Ogromne monstrum wyszczerzyło kły i wycharczało:

– Bóg zapłać.

Zza jego pleców wychynęły kolejne poczwary. [...]

– Coście wy... Skądżeście wy...? – duchownemu słów brakowało na wyrażenie swojego zdumienia.

– Gorąco księdza przepraszamy – ogromna poczwara błysnęła zębiskami. Proboszcz domyślił się, że miała to być forma uśmiechu. – Trochę drogę pomyliliśmy. Dziękujemy za otwarcie drzwi i jeszcze raz przepraszamy. [...]

A. Cierechowicz, *Zegarki pana Słowackiego*, Novae Res, Gdynia 2012, s. 335–337.

Zadanie 1. (1 p.)

Zmiana decyzji starszej pani po opuszczeniu kościoła wynikała z

- A. braku zdecydowania.
- B. paralizującego strachu.
- C. poczucia odpowiedzialności.
- D. niezaspokojonej ciekawości.

Zadanie 2. (1 p.)

Dokończ zdanie, dokonując prawidłowego dopasowania. Zaznacz znakiem „X” A, B lub C i 1, 2 albo 3.

Działania podjęte przez proboszcza po otrzymaniu informacji od starszej pani świadczą o tym, że był on

A.	żądny sensacji,	a przy tym	1.	łatwowierny.
B.	opanowany,		2.	ciekawski.
C.	bojaźliwy		3.	wyrozumiały.

Zadanie 3. (1 p.)

Użyte w tekście określenia postaci wyłaniających się z krypty kierują uwagę czytelnika na ich

- A. niezwykle wygląd.
- B. błyskotliwe odpowiedzi.
- C. budzące wątpliwości zachowanie.
- D. obojętny stosunek do proboszcza.

Zadanie 4. (2 p.)

Określ, które z poniższych stwierdzeń odnoszących się do fragmentu powieści są prawdziwe, a które – fałszywe. Zaznacz znakiem „X” P (prawda) lub F (fałsz).

1)	Z krypty wyłonili się m.in. Bobas i Adaś.	P	F
2)	Opisane wydarzenie rozgrywa się w trakcie roku szkolnego.	P	F
3)	Chłopcy zeszli do krypty w poszukiwaniu dwóch zaginionych koleżanek.	P	F
4)	Wydarzenia przedstawione w przytoczonym fragmencie utworu rozgrywają się w kościele Franciszkanów na Wzgórzu św. Przemysława.	P	F

Zadanie 5. (2 p.)

Wypisz dwa przykłady działań pana Charłampa świadczących o tym, że pomagał dzieciom rozwiązującym zagadkę zegarków Słowackiego.

- 1).....
 .....
- 2).....
 .....

Zadanie 6. (3 p.)

Uzupełnij tabelę, wpisując imiona i/lub nazwiska bohaterów zgodnie z ich stosunkiem do twórczości Juliusza Słowackiego.

Krychna, dziadek Atanazy, J.K.Petiniaud, Zofia Węgierska, Marcin

Miłośnicy twórczości poety	Bohaterowie odmawiający czytania utworów wieszczka

Zadanie 7. (2 p.)

Podaj nazwisko dziadka Adasia, pana Atanazego. Wyjaśnij, jakie skojarzenie z biografią Juliusza Słowackiego budzi to nazwisko.

Nazwisko

.....

Skojarzenie z biografią

.....

Zadanie 8. (2 p.)

Uzupełnij tekst informacjami o Juliuszu Słowackim na podstawie jego biografii oraz książki Anety Cierechowicz *Zegarki pana Słowackiego*.

Juliusz Słowacki urodził się w ..... roku, a zmarł, mając ..... lat. Studiował na Uniwersytecie ..... W latach 1829–1831 mieszkał i pracował w ..... jako urzędnik Komisji Rządowej Przychodów i Skarbu. Po wybuchu ....., w 1831 roku opuścił kraj, udając się do Drezna, Paryża i Londynu. W 1832 r. wyjechał do Genewy, a pod koniec 1838 – do Paryża. W 1848 r. pojechał do ogarniętej powstaniem ..... Stamtąd udał się do Wrocławia, gdzie spotkał się z ..... Wrócił do Paryża, a niedługo później zmarł na gruźlicę.

Zadanie 9. (3 p.)

Oceń, które z poniższych stwierdzeń odnoszących się do utworu Anety Cierechowicz są prawdziwe, a które – fałszywe. Zaznacz znakiem „X” P (prawda) albo F (fałsz).

1)	Narracja trzecioosobowa przeplata się z pierwszoosobową.	P	F
2)	Akcja nabiera tempa w momencie, gdy osuwająca się ziemia odsłania podziemne lochy.	P	F
3)	Na fabułę utworu składają się wydarzenia, w których biorą udział trzy grupy postaci: dzieci, młodzież i dorośli.	P	F
4)	Stopniowanie napięcia w miarę rozwiązywania zagadki Słowackiego pozwala uznać książkę za powieść sensacyjną.	P	F
5)	Aby rozwiązać zagadkę zegarków Słowackiego, bohaterowie czytali jego utwory przynależące do wszystkich trzech rodzajów literackich.	P	F

Zadanie 10. (1 p.)

Wypisz z pierwszego akapitu zacytowanego fragmentu powieści zdanie zawierające zaimek, który wprowadza element tajemniczości.

.....

Zadanie 11. (2 p.)

Przekształć podane zdanie pojedyncze na zdanie złożone podrzędnie.

Dziękujemy księdzu za otwarcie drzwi.

.....

Zadania od 12. do 22. odnoszą się do poniższego fragmentu oraz całości książki L. Talki *Stas i Nel. Zaginiony klejnot Indii*.

- Kim ona jest? – wycharczał Gellhorn-Jones.
– Spotkaliśmy ją, kiedy szukaliśmy Nel. Bardzo nam pomogła. Była w wiosce, gdzie ją przetrzymywano... – Mungo urwał, zdawszy sobie sprawę, że nie może przecież opowiedzieć ojcu o potyczce w świątyni Ganeśi. [...] To wtedy wyjawiała mu, kim jest naprawdę. A on – to dziwne i tego nie mógł zrozumieć – nie potrafił jej potępić. Nawet gdy wyznała mu, jak niewiele brakowało, by stał się jej ofiarą.
– Więziono ją – dopowiedział wreszcie, myśląc o ich wspólnej tajemnicy. – Zdołała jednak uciec, ale musieliśmy zapewnić jej kryjówkę, więc pomyślałem o bungalowie, był nieużywany i nie sądziłem, że tu przyjdiesz, sir.
– Dlaczego mi nie powiedziałaś? Nie zapytałeś o zgodę? – szepnął Gellhorn-Jones. Mungo wzruszył ramionami i błagalnie spojrział na przyjaciela, szukając u niego pomocy.
– Przede wszystkim zależało nam na znalezieniu Nel – wyjaśnił Stach.
Gellhorn-Jones skrzywił się z trudem.
– Ona nie żyje, wszyscy nie żyją, dowiedziałem się...
– To nieprawda – przerwał mu Mungo. – Wiemy to między innymi dzięki Malce. Pomogła uciec Nel, wszystko mi opowiedziała ... [...]
– Obiecałem Stachowi – zaczął Mungo – nie gniewaj się, ale musimy tam pojechać. Nel jest w śmiertelnym niebezpieczeństwie. Wiem, że nie pochwalasz tego, co robię, wiem, że to terytorium francuskie, ale po prostu musimy tam pojechać. Nie możesz mnie zatrzymać, sir.

L. Talko, *Stas i Nel. Zaginiony klejnot Indii*, Społeczny Instytut Wydawniczy Znak, Warszawa 2014, s. 216–218.

Zadanie 12. (1 p.)

Zaznacz znakiem „X” cyfry 1 lub 2 oraz litery A, B lub C tak, aby powstało zdanie zgodne z treścią zacytowanego fragmentu książki.

1)	Mungo nie mówi całej prawdy ojcu,	ponieważ	A.	nie chce go martwić.
2)	Mungo świadomie okłamuje ojca,		B.	wie, że Gellhorn-Jones nie zaakceptuje jego decyzji.
			C.	obawia się kary nałożonej przez rodzica.

Zadanie 13. (1 p.)

Ostatnia zacytowana wypowiedź Munga jest wyrazem

- A. solidarności z przyjacielem.
- B. chęci przeżycia fascynującej przygody.
- C. potrzeby obronienia Malki przed gniewem Gellhorn-Jonesa.
- D. lekceważenia poglądów ojca na temat wyprawy do Pondicherry.

Zadanie 14. (2 p.)

Jaką prawdę o sobie skrywała Malka przed Mungiem i Stasiem? Zapisz odpowiedź w postaci zdania złożonego współrzędnie.

.....

.....

Zadanie 16. (2 p.)

Uzupełnij wielką lub małą literą nazwy miejsc wymienionych w powieści Leszka Talki.

- A. Akcja powieści rozgrywa się m.in. w (M/m).....adrasie nad (O/o).....ceanem (I/i).....ndyjskim.
- B. Hrabina Bławatska została posądzona o kradzież zabytków z (M/m).....uzeum (E/e).....gipskiego w (K/k).....airze.
- C. Staś wyruszył do małego (F/f) .....rancuskiego (M/m) .....iasteczka (P/p) ..... ondicherry, by odnaleźć Nel.
- D. Pałac gubernatora był tylko namiastką (P/p).....ałacu (W/w).....icekróla (I/i) ...ndii w (K/k).....alkucie.

Zadanie 17. (2 p.)

Uzupełnij podane zdania, tworząc odpowiednie formy podanych w nawiasach przymiotników i przysłówków w stopniu najwyższym.

- 1) Mungo okazał się (dobry)..... przyjacielem Stasia, ponieważ (bardzo) ..... pomógł mu w poszukiwaniu Nel.
- 2) Zaginiony diament był (tajemniczym)..... klejnotem Indii.
- 3) Książę Aleksy Lubomirski był (mało) .....sympatycznym bohaterem powieści.

Zadanie 18. (1 p.)

Wskaż zdanie z podmiotem domyślnym i orzeczeniem czasownikowym.

- A. Był dobrym uczniem.
- B. Bardzo nam pomogła.
- C. Przetrzymano ją w wiosce.
- D. Gellhorn-Jones skrzywił się z trudem.

Zadanie 19. (2 p.)

Na podstawie przytoczonych haseł wyjaśnij, czego dotyczą informacje zawarte w słowniku języka polskiego, których nie ma w słowniku wyrazów obcych.

maharadża *m* odm. jak *ż* II, *DCMs.* -dży; *lm.* *M* -dżowie, *DB* -dżów <<tytuł niezależnego władcy w Indiach i na Archipelagu Malajskim; władca noszący ten tytuł>> <z sanskr.>

Słownik języka polskiego PWN

maharadża z *sanskr.* ‘wielki król’ niezależny zwierzchnik państwa w Indiach

a. na Archipelagu Malajskim

Słownik wyrazów obcych PWN

.....
.....
.....

Zadanie 20. (3 p.)

Ułóż zdania z podanymi związkami frazeologicznymi nawiązujące do treści powieści *Stas i Nel. Zaginiony klejnot Indii*.

uchylić rąbka tajemnicy

.....
.....

żyłka podróżnicza

.....
.....

poszukiwacz przygód

.....
.....

Zadanie 21. (2 p.)

Wskaż przyczyny rozbieżności między wymową a pisownią w podanych przykładach. Wpisz wyrazy z ramki w odpowiednie miejsca.

kryjówka, wróg, przyjaciel, prośba, kradzież
--

1) Głoska dźwięczna wewnątrz wyrazu jest wymawiana jako bezdźwięczna:

.....

2) Głoska dźwięczna na końcu wyrazu jest wymawiana jako bezdźwięczna:

.....

3) Głoska bezdźwięczna jest wymawiana wewnątrz wyrazu jako dźwięczna:

.....

Zadanie 22. (9 p.)

***W poszukiwaniu zaginionego kufra...* Napisz opowiadanie z dialogiem oraz elementami opisu postaci i przedmiotu. Pamiętaj, że Twoja praca nie może być krótsza niż połowa wyznaczonego miejsca.**

.....
.....
.....
.....
.....
.....

